

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

ORE OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

do kształcenia
na odległość dla nauczycieli
wiedzy o społeczeństwie
szkoły ponadpodstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”.

Oś priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
Działanie: 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

Projekt dofinansowany z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego

SCENARIUSZ 1 (1 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów szkół ponadpodstawowych

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczycieli kształcenia ogólnego

TEMAT: Kompetencje Prezydenta RP

CELE OGÓLNE (w odniesieniu do podstawy programowej kształcenia ogólnego):

Uczeń:

1) wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz związane z bezpieczeństwem państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej.

CELE SZCZEGÓLNE:

- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta jako głowy państwa;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta w stosunku do Sejmu i Senatu;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta wobec Rady Ministrów;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta wobec władzy sądowniczej.

KSZTAŁTOWANE KOMPETENCJE KLUCZOWE:

- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- cyfrowe;
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- obywatelskie.

METODY PRACY:

- burza mózgów;
- mapa myśli;
- analiza tekstu źródłowego;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- MS Teams, MS Forms,
- zeszyt,

- długopis,
- aplikacje: Freeplane, Freemind,
- ćwiczenia interaktywne.

PRZEWIDYWANY CZAS:

- 45 minut (w tym 25 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza przygotowawcza

1. Cel fazy przygotowawczej (zakładane efekty kształcenia)

- przypomnienie wiadomości dotyczących prawa wyborczego.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel podczas lekcji online łączy się z uczniami za pomocą aplikacji (np. MS Teams), sprawdza obecność. W przypadku zajęć w formie zdalnej ważne jest, by prowadzący zadbał o dostęp uczniów do materiałów źródłowych (najlepiej w ramach używanej e-platformy dydaktycznej), tak by ci, którzy się spóźnią lub będą nieobecni, mogli w prosty sposób je pobrać.

Udostępnione materiały też przydadzą się do powtórzenia wiadomości oraz będą stanowić istotną pomoc dla słabszych uczniów. Ważne jest też korzystanie z różnych metod dydaktycznych w celu utrzymania dwustronnego kontaktu na zajęciach oraz wysokiej aktywności dzieci.

Uczniowie biorący udział w lekcjach online powinni tworzyć własne notatki. Należy pamiętać, że nie wszystkie platformy umożliwiają nagrywanie zajęć. Notatki mogą stanowić cenną pomoc przy rozwiązywaniu quizów (testów).

W czasie powtórzenia materiału należy położyć nacisk na aktywność uczniów.

Prezentacja materiałów multimedialnych powinna być połączona z ich objaśnieniem przez prowadzącego. Warto na tym etapie zapamiętać aktywnych uczniów, posiadających wiedzę wyprzedzającą zajęcia, oraz wycofanych – mających braki lub problemy edukacyjne. Zdolne osoby powinny mieć możliwość wykazania się dodatkową wiedzą, np.: poprzez wyjaśnianie terminów zarówno nowych, jak i znanych; uczniowie o dodatkowych potrzebach rozwojowych powinni mieć możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie łączą się z nauczycielem za pomocą aplikacji (np. MS Teams). Zapisują w zeszytach temat lekcji.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne:

Uczniowie na podstawie posiadanej wiedzy mają wymienić wszystkich prezydentów RP – powstanie z tego mapa myśli. Do jej stworzenia można użyć wielu aplikacji dostępnych w internecie, jak np.:

- Freeplane – to darmowe narzędzie służące do tworzenia map myśli. Program posiada bardzo przystępny interfejs i rozbudowany edytor.
- Freemind – to kolejne darmowe oprogramowanie do tworzenia map myśli. Na uwagę zasługuje prosta obsługa oraz menu w języku polskim. Bardzo przydatnym narzędziem jest możliwość chowania i rozwijania konkretnych części mapy.

Następnie starają się do każdego prezydenta dopisać sukcesy i porażki jego rządów.

5. Materiały graficzne / załączniki (pliki do stworzonych materiałów) / multimedia (pliki).

6. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy;
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnego;
- zanotowanie istoty zagadnienia, zaznaczenie jej intensywnym kolorem i częste powtórki;
- okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

Faza zasadnicza

1. Cel fazy zasadniczej (zakładane efekty kształcenia):

- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta jako głowy państwa;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta w stosunku do Sejmu i Senatu;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta wobec Rady Ministrów;
- zapoznanie się z kompetencjami prezydenta wobec władzy sądowniczej.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel zamieszcza na platformie edukacyjnej (np. MS Teams) plik z materiałem źródłowym zasadniczego tematu lekcji (tekst przewodni). Wskazuje uczniom miejsce udostępnionego pliku i prosi o pobranie/wyświetlenie go, zapoznanie się z jego treścią oraz wykonanie zamieszczonych w nim zadań.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie pobierają zamieszczony i udostępniony przez nauczyciela plik źródłowy, otwierają go w przeglądarce html lub pdf i zapoznają się z jego treścią.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Chociaż zakres kompetencji powierzonych prezydentowi przez Konstytucję uległ pewnemu ograniczeniu w porównaniu z Małą Konstytucją, to jednak nadal jest rozległy i pozwala głowie państwa odgrywać ważną rolę ustrojową. W celu pełniejszego i wyrazistszego ukazania tego zagadnienia uzasadnione wydaje się dokonanie jego klasyfikacji. Prób tego rodzaju w literaturze prawniczej spotyka się wiele i nie chodzi o to, by tworzyć nowe klasyfikacje, ale o takie ich ujęcie, by można było uzyskać pełny obraz kompetencji powierzonych prezydentowi. Konstytucja ukazuje główne kierunki działania prezydenta:

- a) jako głowy państwa,
- b) w stosunku do Sejmu i Senatu,
- c) wobec Rady Ministrów,
- d) wobec władzy sądowniczej,
- e) inne kompetencje określone w Konstytucji lub w ustawach.

Kompetencje prezydenta jako głowy państwa

Według Konstytucji do głównych kompetencji prezydenta należą te, które posiada on w charakterze głowy państwa. Z art. 126 wynika, że jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej w stosunkach zewnętrznych i wewnętrznych.

Reprezentując państwo, zajmuje stanowisko nie swoje własne, ale Rzeczypospolitej; musi ono być zgodne z polską racją stanu i wyrażać dążenia ogólnonarodowe. W art. 133 ust. 1 wymieniono następujące jego kompetencje w stosunkach zewnętrznych:

- 1) ratyfikowanie i wypowiedanie umów międzynarodowych, także tych, które wymagają uprzedniego ustawowego upoważnienia (przed ratyfikacją prezydent może zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności umowy z Konstytucją);
- 2) mianowanie i odwoływanie przedstawicieli Polski przebywających w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych; w dziedzinie stosunków zewnętrznych takie uprawnienia posiada nie tylko prezydent, lecz także Rada Ministrów i minister spraw zagranicznych, dlatego prezydent jest konstytucyjnie zobowiązany do współdziałania z nimi, aby polityka zagraniczna Polski była spójna i prowadzona harmonijnie;

3) przyjmowanie listów uwierzytelniających i odwołujących akredytowanych przy prezydencie przedstawicieli dyplomatycznych innych państw i organizacji międzynarodowych.

Ponadto do kompetencji prezydenta należą takie decyzje, jak: wprowadzanie stanów nadzwyczajnych, wydawanie w okresie trwania stanu wojennego rozporządzeń z mocą ustawy (art. 234 ust. 1), występowanie do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie rozstrzygnięcia sporów kompetencyjnych pomiędzy centralnymi, konstytucyjnymi organami państwa (art. 192), a także zlecenie Radzie Ministrów – po złożeniu przez nią dymisji – dalszego sprawowania obowiązków (art. 162 ust. 2). Te działania mają zapewnić państwu wiarygodność na arenie międzynarodowej i utwierdzać obce kraje w poczuciu bezpieczeństwa w kontaktach politycznych i ekonomicznych z Polską.

Prezydent spełnia obowiązki najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej także w sytuacjach nieokreślonych przez Konstytucję – czyni to, np. składając oficjalne wizyty państwowe, utrzymując kontakty z prezydentami innych państw itp.

Jako głowa państwa posiada określone kompetencje wobec Sił Zbrojnych, co wiąże się z zadaniem zapewnienia bezpieczeństwa państwu. W Konstytucji w art. 134 określono prezydenta jako najwyższego zwierzchnika Sił Zbrojnych. Zwierzchnictwo to w czasie pokoju spełnia za pośrednictwem ministra obrony narodowej, na czas wojny mianuje zaś na wniosek Prezesa Rady Ministrów Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych, którego może także odwołać. Ma prawo do zarządzania powszechnej lub częściowej mobilizacji i do decydowania o użyciu Sił Zbrojnych do obrony Rzeczypospolitej, w zastępstwie Sejmu może postanawiać o stanie wojny. Do uprawnień prezydenta w tej dziedzinie należy mianowanie Szefa Sztabu Generalnego i Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych. Jest to m.in. przejaw cywilnej kontroli nad wojskiem. W kompetencjach prezydenta mieści się także prawo nadawania określonych w ustawie stopni wojskowych (nadawanie pierwszego stopnia oficerskiego, mianowanie na stopnie generalskie i admirałskie).

Konstytucja nadaje prezydentowi szczególne uprawnienia związane z wprowadzeniem stanów nadzwyczajnych, które są dyktowane względami bezpieczeństwa państwa, ale rodzą też określone problemy i negatywne konsekwencje dla obywateli. Konsekwencje te dotyczą ograniczeń w sferze wolności oraz praw człowieka i obywatela. W świetle art. 229 prezydent nie działa w tym zakresie arbitralnie, ale decyduje o wprowadzeniu stanów nadzwyczajnych na

wniosek Rady Ministrów. Działania te pozostają jednak pod kontrolą Sejmu, który może uchylać jego decyzje.

Prezydent może zastosować prawo łaski, czyli całkowicie lub częściowo darować sprawcy karę orzeczoną prawomocnym wyrokiem. Nie może jednak ułaskawić skazanych przez Trybunał Stanu, którego zadaniem jest rozpatrywanie spraw osób zajmujących kierownicze stanowiska w państwie (prezydenta, premiera, członków Rady Ministrów itd.). Wśród pozostałych kompetencji można wymienić: prawo do nadawania obywatelstwa polskiego i wyrażania zgody na jego zrzeczenie się, przyznawanie orderów i odznaczeń państwowych, zwracanie się do Sejmu i Senatu z orędzim (podobnie i do Zgromadzenia Narodowego, jednak orędzie nie może stanowić przedmiotu debaty parlamentarnej), mianowanie sędziów, nadawanie tytułów naukowych itp.

Kompetencje w stosunku do Sejmu i Senatu

Kompetencje prezydenta wobec parlamentu dzielą się na dwie grupy. Jedna z nich jest związana z możliwością oddziaływania na tryb funkcjonowania Sejmu i Senatu, druga zaś ma bezpośredni wpływ na zakres i sposób podejmowania działań przez parlament.

W ramach pierwszej grupy mieści się prawo zarządzania wyborów parlamentarnych, przy czym w jego wykonywaniu prezydent nie ma wielkiej swobody, jest bowiem ograniczony terminami określonymi wyraźnie w Konstytucji (art. 98 ust. 2).

Z tym związane jest prawo do zwoływania pierwszego posiedzenia Sejmu po wyborach. W jego realizacji głowa państwa jest także związana określonymi terminami (w ciągu 30 dni, a jeśli były to wybory przedterminowe w wyniku skrócenia kadencji Sejmu i Senatu – w ciągu 15 dni). Prawo zwoływania dotyczy tylko pierwszego posiedzenia Sejmu (a także Senatu), otwieranego przez marszałka-seniora, którego powołuje prezydent spośród najstarszych wiekiem posłów i senatorów. Ma to swe uzasadnienie w tym, że Sejm (Senat) nie jest jeszcze ukonstytuowany i nie dokonał wyboru swego przewodniczącego.

Prezydent może wpływać na funkcjonowanie Sejmu i Senatu, korzystając z uprawnienia do skracania ich kadencji. Konstytucja jednak przewiduje stosowanie tego prawa tylko w określonych sytuacjach: gdy Sejm stracił zdolność do skutecznego funkcjonowania, o czym może świadczyć bądź to niemożność uchwalenia budżetu państwa, bądź brak zdolności do uchwalenia rządowi wotum zaufania w procesie tworzenia Rady Ministrów. Do tych dwu przypadków prawo to

zostało ograniczone, zatem prezydent nie może go stosować dowolnie. Przed podjęciem decyzji o skróceniu kadencji ma także obowiązek, by zasięgnąć opinii marszałków Sejmu i Senatu, choć opiniami tymi nie jest związany.

Prezydent ma konstytucyjnie zapewniony wpływ na proces legislacyjny, czyli na tryb i rezultaty działalności ustawodawczej. W grupie tej mieści się, niezbyt często spotykane w konstytucjach innych państw, prawo inicjatywy ustawodawczej głowy państwa. Nie jest ono przy tym niczym ograniczone, poza art. 221, który prawo to w odniesieniu do projektu budżetu państwa i innych ustaw finansowych rezerwuje wyłącznie dla Rady Ministrów. Prezydent może także występować z inicjatywą w sprawie zmiany Konstytucji.

Szeroki zakres uprawnień przysługuje prezydentowi w stosunku do uchwalonych przez parlament ustaw. Po pierwsze – należy do niego prawo ich podpisywania, bez czego żadna ustawa nie może być ogłoszona w Dzienniku Ustaw, co jest bezwzględnym warunkiem jej wejścia w życie. Konstytucja wyraźnie określa terminy na podpisanie ustawy – ma się to odbyć w ciągu 21 dni w trybie normalnym, 7 dni w stosunku do ustawy budżetowej, a także w przypadku ustaw uchwalanych w trybie pilnym. Zgodnie z art. 122 prezydent może zaskarżyć ustawę do Trybunału (ust. 3) albo odmówić jej podpisania i zwrócić ją do Sejmu, by tam ponownie ją rozpatrzono (weto prezydenckie, zgodnie z ust. 5). Może skorzystać tylko z jednej opcji i robi to we wspomnianej kolejności (co reguluje art. 122), czyli najpierw powinien złożyć wniosek do Trybunału Konstytucyjnego, a w przypadku jego odrzucenia – zastosować prawo weta.

Do prezydenta należy prawo występowania do Sejmu z wnioskiem o powołanie Prezesa Narodowego Banku Polskiego na 6-letnią kadencję. Sejm nie ma prawa dokonać wyboru prezesa z własnej inicjatywy, natomiast wspomniany wniosek może podtrzymać i dokonać wyboru lub odrzucić, co zobowiązuje prezydenta do przedstawienia nowego kandydata.

Przy omawianiu kompetencji prezydenta w jego stosunkach z Sejmem i Senatem nie można pominąć uprawnień, które przyznaje mu art. 125, a które polega na prawie do zarządzenia referendum ogólnokrajowego, do czego jednak niezbędna jest zgoda Senatu udzielana bezwzględną większością głosów. Tą drogą może prezydent odwoływać się do społeczeństwa, spełniając arbitraż polityczny w ewentualnych sporach głowy państwa z władzą ustawodawczą. Skuteczność tego środka prawnego w rękach prezydenta jest jednak zależna od układu sił politycznych

w Senacie. Jeśli prezydent i większość Senatu reprezentują inną opcję polityczną niż większość sejmowa, wówczas środek ten może być skutecznie użyty, w przeciwnym razie taka inicjatywa nie przyniesie zamierzonych efektów.

Kompetencje w stosunku do Rady Ministrów

W związku z tym, że istnieją dwa organy władzy wykonawczej – prezydent i Rada Ministrów – może pojawić się pytanie o ich wzajemny stosunek. Czy mamy do czynienia z ich równorzędnością, czy też jeden z nich (i który) jest w pozycji podporządkowania, a który – nadrzędności?

Konstytucja nie czyni z prezydenta szefa władzy wykonawczej, którą w zasadniczym stopniu realizuje Rada Ministrów. Stąd też Prezes Rady Ministrów w zakresie tej władzy odgrywa istotną rolę. Każdy z tych organów ma własne uprawnienia i zadania, każdy też ma do dyspozycji konstytucyjnie przyznane środki oddziaływania na drugi organ.

Prezydent dysponuje środkami oddziaływania na Radę Ministrów raz w zakresie jej powoływania, drugi zaś w dziedzinie wpływania na tok jej pracy.

Tryb powoływania rządu został określony zgodnie z regułami systemu parlamentarno-gabinetowego. W świetle art. 154 prezydent dysponuje prawem desygnowania premiera, a następnie w przypadku powodzenia jego misji, na jego wniosek powołania Rady Ministrów i odebrania przysięgi od jej członków oraz wręczenia nominacji. W tym momencie Rada Ministrów już istnieje i tylko musi jeszcze w terminie zakreślonym w Konstytucji (14 dni) uzyskać wotum zaufania od Sejmu. W normalnych warunkach politycznych taka procedura się sprawdza, jednak Konstytucja przewiduje także różne sytuacje kryzysowe, które mogą wynikać przede wszystkim z braku niezbędnej większości w Sejmie. Dla rozwiązania tych problemów Konstytucja określa dwa dodatkowe sposoby tworzenia rządu, określone w art. 154 ust. 3 i art. 155 ust. 1. Rola Sejmu polega więc na współuczestnictwie w procedurze konstytucyjnie określonej, przy czym i rola Sejmu, i prezydenta jest różna, w zależności od tego, w ramach jakiego z tych trzech sposobów dochodzi do powstania rządu.

Uprawnienia prezydenta wiążą się tylko z powstaniem Rady Ministrów, nie dysponuje on natomiast żadnymi środkami prawnymi zmierzającymi do odwołania rządu, który nie ponosi odpowiedzialności przed prezydentem, a tylko przed Sejmem. Prezydent ma natomiast prawo przyjmowania dymisji Rady Ministrów, która musi być przyjęta w świetle art. 162 tylko z jednym wyjątkiem. Dotyczy to przypadku złożenia

rezygnacji przez Prezesa Rady Ministrów z własnej inicjatywy czy w wyniku stanowiska rządu. Tylko w tym jednym przypadku prezydent może odmówić przyjęcia dymisji. Przyjmując natomiast dymisję, w każdym przypadku powierza Radzie Ministrów dalsze pełnienie obowiązków aż do czasu powołania nowego rządu. Niestety, Konstytucja nie wyjaśnia, jaki jest zakres uprawnień i obowiązków Rady Ministrów w tym okresie, jakich spraw rząd nie może podejmować. Te inne przypadki składania przez Radę Ministrów dymisji przewidzianej w art. 162 to:

- a) rozpoczęcie kadencji Sejmu, stąd na pierwszym posiedzeniu izby dochodzi do dymisji rządu, aby umożliwić nowej większości parlamentarnej utworzenie Rady Ministrów,
- b) nieuzyskanie przez rząd wotum zaufania Sejmu,
- c) okazania rządowi przez Sejm wotum nieufności.

W omawianej grupie kompetencji mieści się także prawo do dokonywania zmian w składzie Rady Ministrów, polegających na powoływaniu i odwoływaniu członków rządu. W kwestii tej jest jednak prezydent związany wnioskiem Prezesa Rady Ministrów, nie może więc dokonywać zmian z własnej inicjatywy, bez wniosku premiera, nie może też wychodzić poza wnioski personalne premiera, by powołać preferowanego przez siebie kandydata z jednoczesnym odrzuceniem kandydata przedstawionego przez Prezesa Rady Ministrów.

Prezydent jest zobowiązany do odwołania ministra, któremu Sejm okazał wotum nieufności, czyli tym samym staje się realizatorem woli Sejmu lub premiera.

Prezydent zachowuje wpływ na działalność Rady Ministrów i na prowadzoną przez rząd politykę, gdyż Konstytucja przyznaje mu prawo zwoływania posiedzeń Rady Gabinetowej. Tworzy ją Rada Ministrów zbierająca się w pełnym składzie, a więc i z udziałem Prezesa Rady Ministrów, ale obradująca pod przewodnictwem prezydenta. Prezydent może ją zwoływać w świetle art. 141 „w sprawach szczególnej wagi”.

Kompetencje wobec władzy sądowniczej

Kompetencje prezydenta wobec trzeciej władzy, czyli władzy sądowniczej, są zakreślone w sposób uwzględniający jej specyfikę, wyrażającą się wysokim stopniem autonomii, wynikającej z obowiązywania zasady niezawisłości sędziów i niezależności sądów. Wszelkie zatem regulacje prawne, w tym i przepisy konstytucyjne, muszą uwzględniać tę specyfikę i dostosowywać do niej regulowane środki prawne i rozwiązania ustrojowe. Wskutek tego, w porównaniu

z kompetencjami przyznanymi prezydentowi w stosunku do władzy ustawodawczej (Sejmu i Senatu) oraz do Rady Ministrów są one znacznie mniej rozbudowane. Jako zasadniczą kompetencję prezydenta wobec organów władzy sądowniczej uznać należy prawo powoływania sędziów. Uprawnienie to jest realizowane w sposób ograniczający wpływ władzy wykonawczej w osobie ministra sprawiedliwości, gdyż to nie on, ale organ niezależny od władzy wykonawczej przedstawia prezydentowi wnioski dotyczące powoływania sędziów wszystkich sądów. Organem tym jest Krajowa Rada Sądownictwa.

W zakresie organizacji sądów i trybunałów prezydent ma zagwarantowane konstytucyjnie uprawnienia, które obejmują powoływanie:

- a) Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i prezesów tegoż Sądu,
- b) prezesa i wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego,
- c) prezesa i wiceprezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Stopień samodzielności prezydenta w tym zakresie jest ograniczony, nie może podejmować arbitralnych decyzji, gdyż organy kierownicze Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego są powoływane na kadencję 6-letnią spośród kandydatów przedstawianych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego (w odniesieniu do Pierwszego Prezesa i prezesów Sądu Najwyższego) oraz przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego w odniesieniu do Prezesa i wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Na mocy art. 191 Konstytucji prezydent posiada prawo występowania do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności ustaw i innych aktów prawnych określonych w art. 188 z ustawą zasadniczą, a także – co jest nowością wprowadzoną w nowej Konstytucji – z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między centralnymi konstytucyjnymi organami państwa. W tym też przejawia się rola arbitrażu politycznego spełnianego przez prezydenta.

Jest on informowany o działalności sądów i trybunałów, bowiem odpowiednie ustawy dotyczące tych instytucji nakładają na nie obowiązek corocznego przedkładania sprawozdań z ich działalności. W ten sposób prezydent zapoznaje się z działalnością i ogólnym kierunkiem pracy sądów i trybunałów, jak również z ich orzecznictwem.

Prezydent stosuje prawo łaski w przypadkach szczególnie uzasadnionych względami humanitarnymi itd. W drodze rozporządzenia ustala wynagrodzenie sędziów, otrzymuje corocznie sprawozdania z działalności sądów i trybunałów. Może zgłaszać wnioski o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu

członków rządu, a także inne osoby zajmujące odpowiedzialne stanowiska w państwie (wykaz ten zawiera art. 198 Konstytucji).

Faza końcowa

1. Cel fazy końcowej (zakładane efekty kształcenia)

- sprawdzenie poziomu osiągnięcia celów szczegółowych zajęć.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel za pomocą Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej wskazuje ćwiczenia do wykonania.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie logują się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Ćwiczenie 1

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie.
Gdy Prezydent RP nie może czasowo sprawować urzędu i sam nie jest w stanie zawiadomić marszałka sejmu o tym fakcie, stwierdzenie takiej przeszkody rozstrzyga...

Sąd Najwyższy.

Trybunał Konstytucyjny.

minister zdrowia.

[Pokaż odpowiedź](#)

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DEYHpKJ6f/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 2

Zaznacz prawdziwe dokończenie zdania:
Przed Trybunałem Stanu Prezydent RP ponosi odpowiedzialność...

cywilną. prawda / fałsz

polityczną. prawda / fałsz

moralną. prawda / fałsz

konstytucyjną. prawda / fałsz

zawodową. prawda / fałsz

[Pokaż odpowiedź](#)

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DEYHpKJ6f/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 3

Podaj nazwę organu, który stwierdza ważność wyborów na urząd Prezydenta RP.

Wskaż odpowiedź najbliższą swojej. Sprawdź, czy jest poprawna.

[Pokaż odpowiedź](#)

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DEYHpKJ6f/> [dostęp: 25.11.2021]

5. Materiały graficzne / załączniki (pliki do stworzonych materiałów) / multimedia (pliki):

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3

6. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy,
- umożliwienie uczniom zadawania pytań pomocniczych do treści tekstu przewodniego,
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnych przykładów,
- zanotowanie istoty zagadnienia, zaznaczenie jej intensywnym kolorem i częste powtórki okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia)

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 5

Drukuj

Wyczyść

Wyjaśnij, kto i w jakich okolicznościach zastępuje Prezydenta RP w pełnieniu obowiązków.

Wskazówki i klucze odpowiedzi

Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DEYHpKJ6f/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 6

Rozstrzygnij, czy posłowie i senatorowie na wspólnym posiedzeniu mogą stwierdzić trwałą niezdolność Prezydenta RP do pełnienia obowiązków. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Rysunek 5. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/DEYHpKJ6f/> [dostęp: 25.11.2021]

BIBLIOGRAFIA:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., sejm.gov.pl.
2. Kunicka-Goldfinger A., Piłat J., Podbielkowski M., (2011), *Repetytorium. Wiedza o społeczeństwie. Liceum – poziom podstawowy i rozszerzony*, Warszawa–Bielsko-Biała.
3. *Słownik myśli społeczno-politycznej*, praca zbiorowa, (2007), Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa.
4. www.zpe.gov.pl.

ZAŁĄCZNIKI:

- Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1
Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2
Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3
Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1
Rysunek 5. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2

SCENARIUSZ 2 (2 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów szkół ponadpodstawowych

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczycieli kształcenia ogólnego

TEMAT: Zakres działania Rzecznika Praw Obywatelskich

CELE OGÓLNE (w odniesieniu do podstawy programowej kształcenia ogólnego):

2) przedstawia sądowe środki ochrony praw i wolności w Rzeczypospolitej Polskiej oraz sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich; pisze skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich (według wzoru dostępnego na stronie internetowej); wykazuje znaczenie skargi konstytucyjnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zapoznanie uczniów z zakresem działania Rzecznika Praw Obywatelskich;
- kształtowanie umiejętności rozróżniania zadań Rzecznika Praw Obywatelskich.

KSZTAŁTOWANE KOMPETENCJE KLUCZOWE:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

METODY PRACY:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- śnieżna kula.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- MS Teams, MS Forms,
- zeszyt,
- długopis,
- ćwiczenia interaktywne.

PRZEWIDYWANY CZAS:

- 45 minut (w tym 25 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza przygotowawcza

1. Cel fazy przygotowawczej (zakładane efekty kształcenia):

- przypomnienie wiadomości dotyczących powołania Rzecznika Praw Obywatelskich,
- przypomnienie wiadomości dotyczących funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela:

Nauczyciel podczas lekcji online łączy się z uczniami za pomocą aplikacji (np. MS Teams), sprawdza obecność. W przypadku zajęć w formie zdalnej ważne jest, by prowadzący zadbał o dostęp uczniów do materiałów źródłowych (najlepiej w ramach używanej e-platformy dydaktycznej), tak by ci, którzy się spóźnią lub będą nieobecni, mogli w prosty sposób je pobrać.

Udostępnione materiały też przydadzą się do powtórzenia wiadomości oraz będą stanowić istotną pomoc dla słabszych uczniów. Ważne jest też korzystanie z różnych metod dydaktycznych w celu utrzymania dwustronnego kontaktu na zajęciach oraz wysokiej aktywności dzieci.

Uczniowie biorący udział w zajęciach online powinni tworzyć własne notatki. Należy pamiętać, że nie wszystkie platformy umożliwiają nagrywanie zajęć. Notatki mogą stanowić cenną pomoc przy rozwiązywaniu quizów (testów).

W czasie powtórzenia materiału należy położyć nacisk na aktywność uczniów.

Prezentacja materiałów multimedialnych powinna być połączona z wyjaśnieniem ich treści przez prowadzącego. Warto na tym etapie zapamiętać aktywnych uczniów, posiadających wiedzę wyprzedzającą zajęcia, oraz wycofanych – mających braki lub problemy edukacyjne. Zdolne osoby powinny mieć możliwość wykazania się dodatkową wiedzą, np.: poprzez wyjaśnianie terminów zarówno nowych, jak i znanych; uczniowie o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych powinni mieć możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia:

Uczniowie łączą się z nauczycielem za pomocą aplikacji (np. MS Teams). Zapisują w zeszytach temat lekcji.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Wprowadzenie uczniów w temat lekcji i omówienie celów zajęć. Rozpoznawanie dotychczasowej wiedzy uczniów. Uczniowie tworzą pytania dotyczące tematu zajęć, na które odpowiedzą w trakcie lekcji.

5. Materiały graficzne / załączniki (pliki do stworzonych materiałów) / multimedia (pliki).

6. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy;
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnego;
- zanotowanie istoty zagadnienia, zaznaczenie jej intensywnym kolorem i częste powtórki
- okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

Faza zasadnicza

1. Cel fazy zasadniczej (zakładane efekty kształcenia):

- zapoznanie uczniów z zakresem działalności Rzecznika Praw Obywatelskich,
- rozróżnianie zadań Rzecznika Praw Obywatelskich.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel zamieszcza na platformie edukacyjnej (np. MS Teams) plik z materiałem zasadniczego tematu lekcji (tekst przewodni w pdf dotyczący zakresu działania Rzecznika Praw Obywatelskich).

Nauczyciel wskazuje uczniom miejsce udostępnionego pliku i prosi o pobranie/wyświetlenie go, zapoznanie się z jego treścią oraz wykonanie zamieszczonych w nim zadań.

Po rozwiązaniu przez uczniów zadań nauczyciel może zezwolić udostępnić chętnemu lub wskazanemu uczniowi jego tablicę w aplikacji Teams w celu zaprezentowania pozostałym uczniom rozwiązania ćwiczenia.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie pobierają zamieszczony i udostępniony przez nauczyciela plik źródłowy, otwierają go i zapoznają się z jego treścią.

Uczniowie rozwiązują w zeszytach zamieszczone w materiale zadania. Chętny lub wskazany przez nauczyciela uczeń za zgodą nauczyciela udostępnia swoją tablicę w aplikacji Teams i prezentuje pozostałym uczniom oraz nauczycielowi rozwiązanie ćwiczeń.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Charakter działalności RPO normują dwa przepisy Konstytucji. Art. 80 stanowi, że każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika o pomoc w ochronie swojej wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej. Art. 208 nakazuje Rzecznikowi „stać na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych”.

Konstytucja zawiera ogólne wskazania i odsyła do ustaw, gdzie określono zakres i sposób działania tego organu. Art. 1 ust. 3 informuje, że Rzecznik bada, czy dany organ, organizacja bądź instytucja nie naruszyła prawa, zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

Ochrona, którą sprawuje RPO, obejmuje wszystkie podmioty: obywateli polskich, a także osoby nie będące obywatelami polskimi, znajdujące się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej (cudzoziemcy i bezpaństwowcy) – o tym informuje art. 18. Konstytucja RP w art. 30 uznaje „przyrodzoną i niezbywalną godność człowieka jako źródło wolności i praw człowieka i obywatela”. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona należy do obowiązków władz publicznych. Wprowadzenie w art. 87 umów międzynarodowych do źródeł prawa i zaadaptowanie tych przepisów stwarza wysokie standardy ochrony.

O ile obywatele i inne podmioty mogą czynić wszystko, czego im prawo nie zabrania, o tyle organy władzy publicznej podejmują działanie tylko wtedy, gdy przepisy prawa je do tego upoważniają. Dotyczy to nakazów, zakazów czy wprowadzania obowiązku uzyskiwania zezwoleń, pozwoleń, rejestracji.

Zakres kontroli sprawowanej przez Rzecznika wyznacza służące mu środki prawne. Nie ma sensu podejmowanie czynności sprawdzających, jeśli i tak nie będzie można działać w danej sprawie.

Przedmiotem kontroli jest to, czy obserwowane podmioty zachowują się zgodnie z prawem. Oznacza to badanie zarówno ich działania, jak i bezczynności. Rzecznik zwraca uwagę właściwym organom, np. że nie wydały normatywnych aktów wykonawczych do ustaw, występuje także do prezesów sądów o objęcie nadzorem administracyjnym postępowania w sprawach, w których postępowanie sądowe trwa bardzo długo, występuje w podobnych sprawach do właściwych organów administracji.

Ustawa nie przewiduje żadnych ograniczeń kontroli Rzecznika ze względu na prawną formę działania kontrolowanych podmiotów. Z charakteru obserwowanych

form działania wynikają natomiast tryb, zakres i formy prawne ingerencji RPO. Tym samym przepisy te wyznaczają zakres kontroli ze strony Rzecznika. Określenie „sprawiedliwość społeczna” staje się wobec tego pojęciem prawnym. Przepis ten wyznacza zatem w ogólny sposób zakres kontroli Rzecznika, nie stwarza natomiast obywatelom i innym podmiotom bezpośrednio uprawnień, ani nie zobowiązuje organów, organizacji i instytucji do ich przestrzegania i realizacji.

Przepisów wyznaczających przedmiotowy zakres kontroli Rzecznika, w rozumieniu art. 1 ust. 3 nie można rozpatrywać w oderwaniu od przepisów normujących jego zakres ingerencji. Analiza przepisów art. 14 i 16 ustawy normujących środki reagowania Rzecznika na stwierdzone nieprawidłowości wskazuje, że każdy z przepisów tych artykułów pozwala Rzecznikowi na ich podjęcie działania, jeśli nastąpiło „naruszenie wolności i praw człowieka i obywatela”.

Przepisy odsyłają też do możliwości korzystania przez Rzecznika z przepisów innych ustaw, które stanowią podstawę prawną działania innych organów państwowych, np. prokuratora, Sądu Najwyższego, NSA (Naczelny Sąd Administracyjny), Trybunału Konstytucyjnego, Sejmu czy administracji. W żadnym z przepisów zawartych w ustawie o Rzeczniku i odrębnych ustawach nie ma wzmianki o możliwości reagowania na stwierdzone naruszenia zasad sprawiedliwości społecznej. Wobec tego kryterium „sprawiedliwości społecznej” może być miernikiem ochrony praw obywateli i innych podmiotów ze strony Rzecznika, pod warunkiem że będzie miało charakter prawny.

„Sprawiedliwość społeczna” jest pojęciem ogólnym. Można o niej mówić w rozumieniu filozoficznym, religijnym, społeczno-ekonomicznym, politycznym. Określenia tego rodzaju wprowadzane do języka prawniczego określa się mianem „niedookreślonych”. Rzecznicy pierwszej i drugiej kadencji: prof. E. Łętowska i prof. T. Zieliński odwoływali się do zasad sprawiedliwości społecznej. Rzecznicy ci sprawowali swój urząd przed wejściem w życie Konstytucji z 1997 r. W Konstytucji tej zasady sprawiedliwości społecznej wynikają nie tylko z art. 2, lecz także z szeregu innych przepisów zawierających bardziej szczegółowe regulacje. Ale jeśli istnieją przepisy szczególne artykułujące wyraźniej unormowania realizujące postulat sprawiedliwości społecznej, to nie zachodzi potrzeba odwoływania się do ogólnie sformułowanych zasad z art. 2.

Analizując relacje zachodzące pomiędzy organami władzy i pozycję Rzecznika, który nie ma możliwości narzucania stanowiska swoim partnerom, trzeba się zastanowić,

jakie on ma prawne możliwości skutecznego powoływania się na ogólne zasady sprawiedliwości społecznej.

Rzecznik jest uprawniony z mocy art. 16 ust. 2 pkt 1 do występowania z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę aktów prawnych w sprawach dotyczących wolności i praw człowieka i obywatela. Jego inspiracja może dotyczyć także spraw dotąd nieunormowanych oraz luk istniejących w prawie. W przypadku aktów obowiązującego prawa sytuacja jest złożona. Rzecznik może co prawda określonym obowiązującym przepisom zarzucać nieuwzględnianie ogólnych zasad sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), postulując ich zmianę lub uchylenie, ale może spotkać się z odmową uwzględnienia wniosku.

W przypadku rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych szanse na uwzględnienie w toku stosowania prawa ogólnie sformułowanych zasad sprawiedliwości społecznej będzie zależało od stopnia sformalizowania przepisów stanowiących podstawę prawną tych rozstrzygnięć. Możliwości uwzględniania zasad sprawiedliwości społecznej mogą mieć odpowiednie zastosowanie także do określonych orzeczeń sądowych.

W omówieniu zakresu kontroli RPO nie można pominąć kwestii uznania. Przepisy prawne przyznające organom władzy uprawnienie do działania w granicach uznania bądź zawierające określenia, które nie zostały wyraźnie sprecyzowane, stwarzają poważne trudności stosującym prawo, zwłaszcza podmiotom podległym władzy publicznej, a także organom kontroli. Sprzyjają one stronniczości organów rozstrzygających, mogą stwarzać warunki do nadużyć i korupcji. Z drugiej strony, nadmierne skrupowanie organów władzy uniemożliwia elastyczność działania i może prowadzić do stosowania prawa w sposób skostniały, nieodpowiadający ani potrzebom ogólnym, ani poszczególnych jednostek.

Kolejnym ważnym zadaniem Rzecznika jest kontrola zgodności aktów stosowania prawa z prawem powszechnie obowiązującym w toku załatwiania spraw. Zdarzają się niekiedy próby korygowania przepisów prawnych powszechnie obowiązujących z takimi aktami.

Faza końcowa

1. Cel fazy końcowej (zakładane efekty kształcenia):

- sprawdzenie poziomu osiągnięcia celów szczegółowych zajęć.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

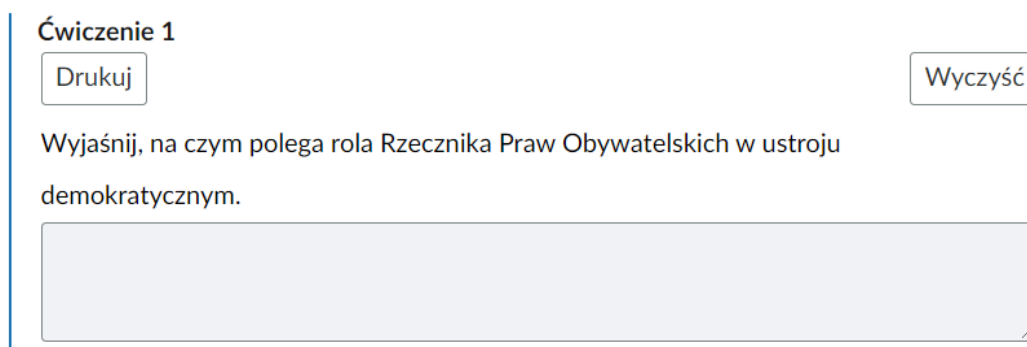
Nauczyciel za pomocą Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej wskazuje ćwiczenia do wykonania.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie logują się na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej i wykonują ćwiczenia wskazane przez nauczyciela, następnie prezentują swoje rozwiązania.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Ćwiczenie 1

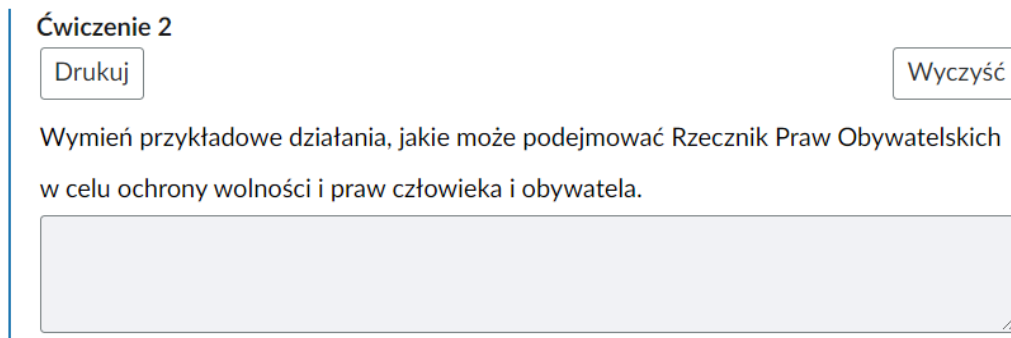
Ćwiczenie 1

Drukuj Wyczyść

Wyjaśnij, na czym polega rola Rzecznika Praw Obywatelskich w ustroju demokratycznym.

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 2

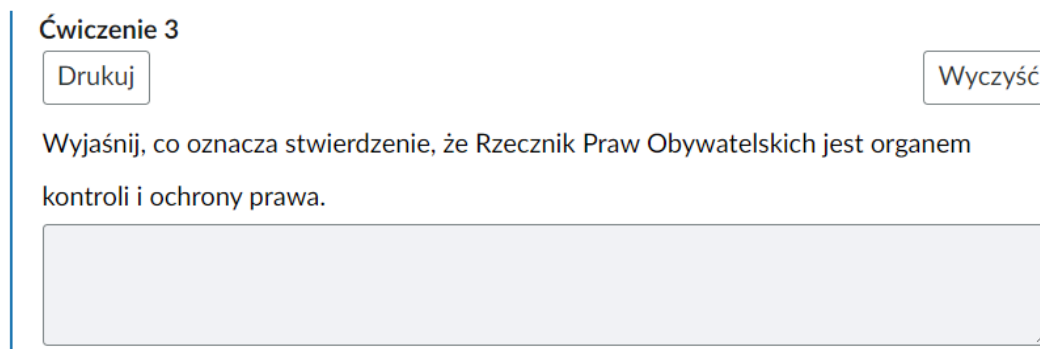
Ćwiczenie 2

Drukuj Wyczyść

Wymień przykładowe działania, jakie może podejmować Rzecznik Praw Obywatelskich w celu ochrony wolności i praw człowieka i obywatela.

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 3

Drukuj

Wyczyść

Wyjaśnij, co oznacza stwierdzenie, że Rzecznik Praw Obywatelskich jest organem kontroli i ochrony prawa.

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

5. Materiały graficzne / załączniki (pliki do stworzonych materiałów) / multimedia (pliki)

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3

6. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy,
- umożliwienie uczniom zadawania pytań pomocniczych do treści tekstu przewodniego,
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnych przykładów,
- okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia)

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 4

Drukuj Wyczyść

Określ, na czym polega wyjątkowość kompetencji polskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w porównaniu do innych państw, w których występuje taka instytucja.

Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 5

Drukuj Wyczyść

Podaj, jakie inne instytucje wykonują w Polsce zadania podobne do Rzecznika Praw Obywatelskich, tj. zadania polegające na pośredniczeniu pomiędzy obywatelem a władzą.

Rysunek 5. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

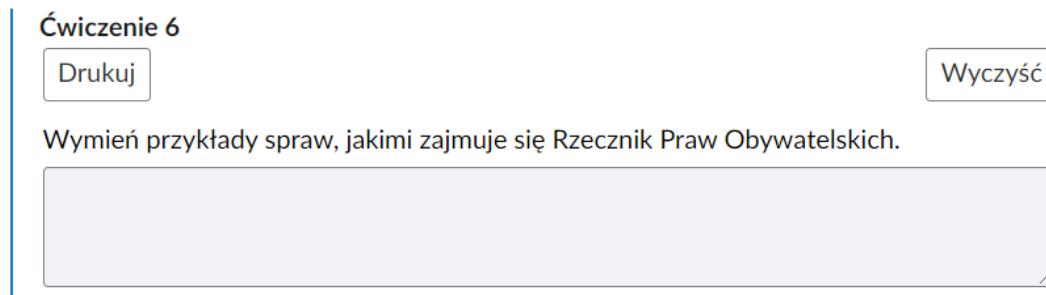
Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 6

Drukuj

Wyczyść

Wymień przykłady spraw, jakimi zajmuje się Rzecznik Praw Obywatelskich.

Rysunek 6. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film-1/DPjJgD2pU/> [dostęp: 25.11.2021]

BIBLIOGRAFIA:

1. Janicki A., Kieczkowska J., (2019), *Wiedza o społeczeństwie. Podręcznik dla liceum i technikum*, Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.
2. Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. Nr 21 z 1987 r., poz. 123), isap.sejm.gov.pl.
3. www.zpe.gov.pl

ZAŁĄCZNIKI:

- Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1
Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2
Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3
Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1
Rysunek 5. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2
Rysunek 6. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3

SCENARIUSZ 3 (3 z 3)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów szkół ponadpodstawowych

PROWADZONYCH PRZEZ: nauczycieli kształcenia ogólnego

TEMAT: Terroryzm

CELE OGÓLNE (w odniesieniu do podstawy programowej kształcenia ogólnego):

Zakres podstawowy

VII. Współczesne stosunki międzynarodowe.

Uczeń:

5) wyjaśnia źródła współczesnego terroryzmu oraz przedstawia różne organizacje terrorystyczne, a także sposoby oraz przykłady ich działania.

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

16) wyjaśnia przyczyny i sposoby działania terrorystów.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- charakteryzuje terroryzm ideowy;
- wyjaśnia powiązania między nowymi technologiami a działaniami terrorystycznymi;
- analizuje działania przedstawicieli różnych odłamów terroryzmu.

KSZTAŁTOWANE KOMPETENCJE KLUCZOWE:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

METODY PRACY:

- dyskusja panelowa;
- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- MS Teams, MS Forms,

- zeszyt,
- długopis,
- ćwiczenia interaktywne.

PRZEWIDYWANY CZAS:

- 45 minut (w tym 15 minut pracy własnej ucznia).

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza przygotowawcza

1. Cel fazy przygotowawczej (zakładane efekty kształcenia):

- rozpoznanie definicji terroryzmu.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel podczas lekcji online łączy się z uczniami za pomocą aplikacji (np. MS Teams), sprawdza obecność. Po przedstawieniu tematu zajęć nauczyciel prezentuje materiał w pliku pdf.

Uczniowie łączą się z nauczycielem za pomocą aplikacji (np. MS Teams). Zapisują w zeszytach temat lekcji oraz obserwują materiał wyświetlony przez nauczyciela.

W przypadku zajęć w formie zdalnej ważne jest, by prowadzący zadbał o dostęp uczniów do materiałów źródłowych (najlepiej w ramach używanej e-platformy dydaktycznej), tak by ci, którzy się spóźnią lub będą nieobecni, mogli w prosty sposób je pobrać.

Udostępnione materiały też przydadzą się do powtórzenia wiadomości oraz będą stanowić istotną pomoc dla słabszych uczniów. Ważne jest też korzystanie z różnych metod dydaktycznych w celu utrzymania dwustronnego kontaktu na zajęciach oraz wysokiej aktywności dzieci.

Uczniowie biorący udział w zajęciach online powinni tworzyć własne notatki. Należy pamiętać, że nie wszystkie platformy umożliwiają nagrywanie zajęć. Notatki mogą stanowić cenną pomoc przy rozwiązywaniu quizów (testów).

W czasie powtórzenia materiału należy położyć nacisk na aktywność uczniów.

Prezentacja materiałów multimedialnych powinna być połączona z ich objaśnieniem treści przez prowadzącego. Warto na tym etapie zapamiętać aktywnych uczniów, posiadających wiedzę wyprzedzającą zajęcia, oraz wycofanych uczniów – mających braki lub problemy edukacyjne. Zdolne osoby powinny mieć możliwość wykazania się dodatkową wiedzą, np.: poprzez wyjaśnianie terminów zarówno nowych, jak

i znanych; uczniowie o dodatkowych potrzebach rozwojowych powinni mieć możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach.

3. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

Wprowadzenie uczniów w temat lekcji: „Rodzaje terroryzmu” i omówienie celów zajęć. Uczniowie indywidualnie przygotowują mapy myśli związane z pojęciem *terroryzm*. Wybrana lub chętna osoba zapisuje propozycje na tablicy. Pozostali uczniowie uzupełniają mapę swoimi pomysłami.

4. Multimedia (pliki):

- materiał fazy przygotowawczej w pliku pdf.

5. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy;
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnego;
- zanotowanie istoty zagadnienia, zaznaczenie jej intensywnym kolorem i częste powtórki;
- okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

Faza zasadnicza

1. Cel fazy zasadniczej (zakładane efekty kształcenia):

- poznanie definicji terroryzmu,
- poznanie rodzajów terroryzmu,
- rozróżnianie rodzajów terroryzmu na podstawie opisu.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel zamieszcza na platformie edukacyjnej (np. MS Teams) plik z materiałem źródłowym zasadniczego tematu lekcji (tekst przewodni w pdf dotyczący terroryzmu). Wskazuje uczniom miejsce udostępnionego pliku i prosi o pobranie/wyświetlenie go, zapoznanie się z jego treścią oraz wykonanie zamieszczonych w nim zadań. Po rozwiązaniu przez uczniów zadań nauczyciel może zezwolić na udostępnienie chętnemu lub wskazanemu uczniowi jego tablicy w aplikacji Teams w celu zaprezentowania pozostałym uczniom rozwiązania ćwiczenia.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie pobierają zamieszczony i udostępniony przez nauczyciela plik źródłowy, otwierają go w przeglądarce html lub pdf i zapoznają się z jego treścią.

Uczniowie rozwiązują w zeszytach zamieszczone w materiale zadania. Chętny lub wskazany przez nauczyciela uczeń za zgodą nauczyciela udostępnia swoją tablicę w aplikacji Teams i prezentuje pozostałym uczniom oraz nauczycielowi rozwiązanie ćwiczeń.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne

U podstaw pojęcia terroryzmu leży słowo „terror” oznaczające w języku łacińskim strach, grozę, trwogę, zastraszenie, gwałt, ucisk. Słowo to rozumieć należy jako zespół działań bezwzględnych i okrutnych oraz wywołaną skutkiem tego psychozę. Za terroryzm ogólnie uważa się stosowanie gwałtu przez jednostki lub grupy osób w celu wywarcia wpływu zarówno na organy władzy i opinie publiczną, jak i na grupy osób i jednostki. Dokonany przegląd literatury pozwala wyszczególnić różne rodzaje terroryzmu:

1. Terroryzm państwowy indywidualny, przez który rozumie się akty przemocy popełniane przez osoby pozostające w służbie państwowej i zawczasu przygotowane do tego.
2. Terroryzm międzynarodowy definiowany jako przemoc wobec osób chronionych przez prawo międzynarodowe (dyplomaci, przywódcy państw, rządów) i wobec miejsc podlegających takiej ochronie (ambasady), wobec lotnictwa cywilnego, środków komunikacji masowej (metro, pociągi).
3. Terroryzm polityczny definiowany m.in. jako metoda walki politycznej, strategia i taktyka uznająca stosowanie przemocy (np. porwania, zamachy bombowe) jako najskuteczniejszy sposób i zarazem środek służący osiągnięciu określonych celów politycznych, kojarzonych najczęściej z dążeniem do likwidacji istniejącego *status quo*.
4. Terroryzm psychopatologiczny, czyli akty powszechnie przyjęte za terrorystyczne, które nie służą wpłynięciu na instytucje państwowe i społeczne wszelkiego szczebla, a spowodowane są wciąż ewoluującymi schorzeniami psychicznymi ich sprawców.

W XXI wieku pojawiły się także inne rodzaje określeń terroryzmu:

- bioterroryzm – akt mający na celu szerzenie indywidualnej, grupowej lub masowej zagłady, dokonywany za pomocą szeroko rozumianej broni biologicznej,
- terroryzm elektroniczny – atak mający na celu kradzież, zniszczenie lub uzyskanie dostępu i wykorzystanie danych elektronicznych przechowywanych

i strzeżonych przez światowe (prywatne i instytucjonalne) systemy informatyczne w celu wywołania szeregu negatywnych skutków (od chaosu informacyjnego po te przypisane tradycyjnym aktom terrorystycznym) dokonywany przy pomocy internetu lub lokalnych sieci komputerowych.

Terroryzm jest zjawiskiem, które cechuje duża różnorodność, dynamika i rozległość w przestrzeni. Podobnie jak wypracowanie jednolitej definicji terroryzmu następuje wielu problemów, tak też trudno w sposób jednoznaczny dokonać jego podziału na kategorie. Głównym kryterium takiej klasyfikacji jest charakter i motywacje, jakimi się kierują organizacje terrorystyczne:

1. terroryzm nacjonalistyczny (etniczny, rasowy, separatystyczno-narodowościowy);
2. terroryzm religijny:
 - a) trwałe konflikty religijny,
 - b) terroryzm sekt religijnych o celach politycznych;
3. terroryzm nacjonalistyczno-religijny;
4. terroryzm „czystej ideologii”:
 - a) terroryzm lewacki – anarchiści, trockiści, maoiści itp.,
 - b) terroryzm skrajnej prawicy – nacjonalistyczny, rasistowski, nazistowski;
5. terroryzm uzasadniony innymi względami doktrynalnymi i światopoglądowymi (parapolityczny, *single issue*).

W rzeczywistości podział ten nie jest taki oczywisty. Nie można bowiem wszystkich organizacji terrorystycznych scharakteryzować, przyjmując tylko jeden z powyższych czynników motywacyjnych, z tego względu, że mogą działać z różnych pobudek, a dążyć w swych programach do tego samego celu. Dlatego też należy określić, który z czynników wywiera największe znaczenie na działalność organizacji terrorystycznej, i przypisać jej określoną nazwę. Jeżeli dwa czynniki motywacyjne są sobie równe i przeplatają się nawzajem (jak w przypadku Hamasu), to wtedy taki terroryzm będzie miał formę mieszaną (terroryzm nacjonalistyczno-religijny).

Pierwszy punkt odnosi się do organizacji terrorystycznych, które dążą do uzyskania autonomii lub niepodległości dla narodu (grupy etnicznej), z którego te organizacje pochodzą, lub też zmierzają do przyłączenia pewnego terytorium do innego państwa. Należą do nich EOKA (Cypryjska Organizacja Wyzwolenia Narodowego), FLN (algierski Front Wyzwolenia Narodowego), OWP (Organizacja Wyzwolenia

Palestyny), baskijska ETA, Irlandzka Armia Republikańska, ugrupowania kurdyjskie (np. Kurdyjska Partia Pracy – PKK).

Drugi punkt dotyczy organizacji, których działanie ma podłoże religijne. Ich funkcjonowanie jest oparte na prawach i zwyczajach zgodnych z ich wyznawaną religią. Do tej kategorii należą liczne ugrupowania fundamentalistów (fanatyków) islamskich, które siłą chcą wprowadzić w swych krajach prawa oparte na dogmatach religijnych. Burzą porządek w państwach poprzez dokonywane zamachy na ludność, świeckich przywódców państwowych, budynki rządowe czy placówki dyplomatyczne. Dążą przez to do zaprowadzenia porządku teokratycznego w danym regionie lub całym kraju.

Innym rodzajem terroryzmu religijnego są sekty o zapatrywaniach apokaliptycznych (japońska Najwyższa Prawda). Ta podgrupa terroryzmu religijnego może z biegiem czasu skupiać coraz więcej organizacji w wyniku rosnącego tempa zmian na świecie, które rodzi poczucie niepewności i zagrożenia.

Kolejnym rodzajem organizacji terrorystycznych są ugrupowania o motywacjach nacjonalistyczno- religijnych. W tym przypadku mamy do czynienia z przeplataniem się dwóch równych sobie czynników: narodowościowego (etnicznego) i religijnego. Wiąże się to z antagonizmami na tle socjalno-kulturowo-politycznym pomiędzy dwoma narodami (grupami etnicznymi) zamieszkującymi jedno państwo. Zwykle naród (grupa etniczna), z którego pochodzi ugrupowanie terrorystyczne, jest innego wyznania niż kraj (grupa etniczna), z którym ugrupowanie terrorystyczne podejmuje walkę. Do tej grupy zaliczyć można liczne palestyńskie organizacje terrorystyczne o motywacjach religijnych (Hamas), rosnące w siłę bliżej nieokreślone organizacje terrorystów czeczeńskich, których działalność polega na licznych zamachach samobójczych, a także turecki Islamski Front Jeźdźców Wielkiego Orientu (BIDA-C). Czwarty punkt dotyczy organizacji terrorystycznych, które działają z pobudek ideologicznych zaczerpniętych z rozmaitych źródeł: skrajnej lewicy (marksizm, trockizm, leninizm, maoizm) i skrajnej prawicy (fasyzm, neonazizm). Do tej grupy zaliczyć można organizacje terrorystyczne działające na terenie Europy Zachodniej: lewackie – Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady, Akcja Bezpośrednia, prawicowe – włoski Front Narodowy, Związek Niemieckiej Młodzieży (BDJ), Akcja Oporu, a także działające na terenie USA grupy „prawicy chrześcijańskiej”. Ostatni punkt dotyczy organizacji, których przemoc skierowana jest na wymuszenie względnie ograniczonych ustępstw ze strony polityki państw. Grupę tę stanowią

także przypadki terroryzmu pojedynczej sprawy (*single issue*) stosowanego przez grupy lub pojedyncze osoby (często niezrównoważone psychicznie):

- terroryzm antyaborcyjny spotykany na terenie USA i Kanady (związany jest z ugrupowaniami o podłożu prawicowym i religijnym);
- ekoterroryzm (związany z ochroną środowiska) – kanadyjska Earth First!, amerykańska Evan Mecham Eco-Terrorist International Conspiracy (EMETIC), czy Earth Night Action Group;
- terroryzm związany z ruchem obrońców praw zwierząt – Animal Liberation Front (ALF), działający w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej, Animal Rights Militia (ARM), działająca na terenie Wielkiej Brytanii.
- przypadek Teda Kaczyńskiego (Unabombera).

Biorąc pod uwagę cele, w jakie wymierzone są ataki terrorystyczne, można wyróżnić:

- **terroryzm totalny** (niewybiórczy – *indiscriminative*) – użycie przemocy (lub groźba użycia przemocy) przeciwko celom cywilnym bez zwracania uwagi na tożsamość ofiar, w celu zasiania i rozprzestrzenienia strachu (paniki) w szerszym fragmencie populacji niż bezpośrednio zaatakowana ofiara oraz w celu osiągnięcia celów politycznych.
- **terroryzm indywidualny** (selektywny – *discriminative*) – użycie przemocy przeciwko specyficznym celom cywilnym lub atakowanie cywili, którzy stanowią dla opinii publicznej lub dla sprawców ucieleśnienie pewnego symbolu, jednak którzy nie pełnią funkcji przywódców politycznych na poziomie umożliwiającym podejmowanie decyzji (w tym do formułowania zasad polityki antyterrorystycznej).

Biorąc pod uwagę polityczną motywację organizacji terrorystycznych, terroryzm można podzielić na:

- **terroryzm rewolucyjny** – terroryzm dążący do zmiany systemu politycznego; aktów przemocy dokonują grupy posiadające przywódców i ideologię w formie programu, są to z reguły specjalne, zakonspirowane, paramilitarne grupy tworzone wewnątrz ruchu rewolucyjnego; jednocześnie obok walki zbrojnej prowadzona jest walka polityczna;
- **terroryzm subrewolucyjny** – terroryzm o bardziej ograniczonych celach, jednak jednoznacznie klasyfikowanych politycznie – np. zmiana partii rządzącej albo wprowadzenie autonomii danego terytorium;

- **terroryzm represyjny** – służący do „tłumienia buntów lub trzymania w ryzach grup, indywidualnych obywateli lub form zachowania uważanych za niepożądane przez represora lub tylko prześladowania wybranych samowolnie do likwidacji”, jest to terroryzm bardzo krwawy, często przechodzący w terror masowy;
- **terroryzm parapolityczny** – działania znajdujące się w obrębie „szarej strefy”, terroryzm zmierzający do celów pozornie ograniczonych i niezwiązanych w sposób bezpośredni z kwestiami powszechnie identyfikowanymi jako polityczne.

Umiędzynarodowienie się terroryzmu ma swoje początki w latach 70. poprzedniego stulecia. Wówczas światem wstrząsnęły uprowadzenia samolotów, których dokonały organizacje Czarny Wrzesień czy Ludowy Front Wyzwolenia Palestyny. Dawniej terroryści byli nacjonalistami, anarchistami, ekstremistami działającymi w grupie jako zaplecze ugrupowań politycznych. Obecnie rozwój technologii doprowadził do sytuacji, w której jedna osoba w swoim mieszkaniu potrafi wyprodukować broń niezbędną do przeprowadzenia ataku.

Walka z terroryzmem powinna odbywać się w sposób przemyślany i skoncentrowany i nie powinna być pretekstem do łamania praw człowieka. Jako, że terroryzm jest zagrożeniem dla wszystkich narodów, zgodnie z decyzjami ONZ, wszystkie mają obowiązek wspierać walkę z nim. Ponadto wysiłki te koordynuje UE, NATO i OBWE. Polska aktywnie uczestniczy w działaniach prowadzonych przez ONZ w kontekście walki z terroryzmem. W raporcie Rządu RP z 5 listopada 2001 r. Komitetowi Antyterrorystycznemu przedstawiono m.in. w jaki sposób Polska wypełnia postanowienia rezolucji 1373 z roku 2001, dotyczącej zwalczania terroryzmu. Polska jest również aktywnym uczestnikiem globalnej koalicji antyterrorystycznej zarówno na szczeblu militarnym jak i politycznym. Przykładem tego jest, między innymi, zorganizowana w listopadzie 2001 r. w Warszawie Warszawska Konferencja w sprawie Zwalczania Terroryzmu. Zamachy z 11 września 2001 r. w znacznym stopniu przyczyniły się do wzmożenia działań mających na celu walkę z globalnym terroryzmem. Rada Bezpieczeństwa ONZ określiła te zamachy jako „tragedię, stanowiącą zarazem wyzwanie dla ludzkości”, podkreślając iż „niczym nie można uzasadnić ani usprawiedliwić takich czynów”. Wydarzenia z 11 września doprowadziły do uchwalenia przez Radę Bezpieczeństwa NZ szeregu rezolucji ukierunkowanych na walkę z terroryzmem.

Faza końcowa

1. Cel fazy końcowej (zakładane efekty kształcenia):

- sprawdzenie poziomu osiągnięcia celów szczegółowych zajęć za pomocą ćwiczeń do wykonania.

2. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela

Nauczyciel za pomocą Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej wskazuje ćwiczenia do realizacji.

3. Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia

Uczniowie logują się na platformie i rozwiązują w zeszytach zadania, których treść została udostępniona przez nauczyciela.

4. Szczegółowo opisane sytuacje dydaktyczne:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 1

Wskaż, którego zachowania nie można nazwać prawidłowym w razie ataku terrorystycznego.

nieuleganie panice

zachowanie rozsądku i spokoju

współpraca z wyspecjalizowanymi jednostkami

niepodporządkowywanie się istniejącym procedurom

[Pokaż odpowiedź](#)

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/Dhd0YBGRc/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 2

Połącz odmiany terroryzmu z ich głównymi celami.

cyberterroryzm

terroryzm separatystyczny

terroryzm millenarystyczny

terroryzm islamski

bioterroryzm

terroryzm rewolucyjny i lewacki

ekoterroryzm

celem jest utworzenie państw islamskich z prawem koranicznym oraz zjednoczenie wszystkich muzułmanów

celem jest zablokowanie lub zniszczenie systemu informatycznego lub zniekształcenie informacji

celem jest zastraszenie, a w skrajnych wypadkach eksterminacja określonych grup narodowościowych lub społecznych

dąży do o zrealizowania utopijnej wizji lepszego świata, który tworzyć będą wybrańcy, najczęściej członkowie sekty

posługuje się metodami terrorystycznymi w celu utworzenia własnego państwa

obiektom ataku nie są bezpośrednio ludzie (choć stanowią oni ofiary pośrednie), lecz państwo i jego instytucje

celem jest eksterminacja jak naj

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2, źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/Dhd0YBGRc/> [dostęp: 25.11.2021]

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 3

Rozwiń podane skróty nazw organizacji.

Drukuj

IRA -

ETA -

FLQ -

RAF -

ELA -

Wskazówki i klucze odpowiedzi

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/Dhd0YBGRc/> [dostęp: 25.11.2021]

5. Materiały graficzne / załączniki (pliki do stworzonych materiałów) / multimedia (pliki)

Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1

Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2

Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3

6. Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- kilkuminutowe wydłużenie czasu pracy,
- umożliwienie uczniom zadawania pytań pomocniczych do treści tekstu przewodniego,
- częste powtórki słowne i odwoływanie się do konkretnych przykładów,
- okazywanie aprobaty, pochwały dla podejmowanego wysiłku.

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia)

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 4

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Najstarszą organizacją uznawaną za terroryzm millenarystyczny jest Ku Klux Klan.	☐	☐
Al-Kaida została założona w 1988 r. przez Osamę bin Ladena.	☐	☐
Wolność słowa i mediów oraz rozwój technologii komunikacyjnej to sprzymierzeńcy terrorystów.	☐	☐
Ataki typu <i>soft kill</i> to niszczenia programów i manipulowania informacją za pomocą różnego rodzaju wirusów.	☐	☐

Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1,
źródło: <https://zpe.gov.pl/a/sprawdz-sie/Dhd0YBGRc/> [dostęp: 25.11.2021]

BIBLIOGRAFIA:

1. Bryła J., Czachór Z., Malendowski W., (2016), *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, Wrocław.
2. Janicki A., Kieczkowska J., (2019), *Wiedza o społeczeństwie. Podręcznik dla liceum i technikum*, Warszawa: Wydawnictwo Nowa Era.

ZAŁĄCZNIKI:

- Rysunek 1. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1
Rysunek 2. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 2
Rysunek 3. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 3
Rysunek 4. Zrzut ekranu Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – ćwiczenie 1